

Motion till riksdagen 2007/08:C262

av Egon Frid m.fl. (v)

Konsumentvägledare

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att kommunerna blir skyldiga att tillhandahålla konsumentvägledare.

2 Konsumenter på olika villkor

I dagens samhälle är vi alla konsumenter men inte alltid på lika villkor. Konsumenterna förlorar cirka 20 miljarder kronor per år till följd av bristande upplysning och dåliga köp. Värst drabbas redan utsatta grupper av konsumenter som låginkomsttagare, arbetslösa, ungdomar och ekonomiskt svaga grupper av pensionärer och invandrade. För ett hushåll med låg disponibel inkomst, t.ex. för en ensamstående kvinna med barn, får ett köp av en produkt eller tjänst som visar sig vara ett dåligt val mycket större konsekvenser än för en familj med hög disponibel inkomst. Vidare finns det många människor som behöver hjälp med att t.ex. tyda de finstilta villkoren i ett avtal om kreditköp.

3 Bristande handlingsplan för konsumentpolitiken

Regeringen föreslår i sin budgetproposition (prop. 2007/08:1, UO 18) att den nu gällande handlingsplanen för konsumentpolitiken, ”Trygga konsumenter som handlar hållbart – Konsumentpolitikens mål och inriktning”, upphävs. Regeringen har dock inte lagt fram någon ny genomarbetad handlingsplan utan väljer att ersätta denna med ett antal diffusa mål.

I den handlingsplan som Vänsterpartiet och den förra regeringen tog fram har riksdagen slagit fast att den kommunala konsumentverksamheten har

Fel! Okänt namn på

mycket stor betydelse för möjligheten att nå konsumentpolitikens mål (prop. 2005/06:105, bet. 2005/06:LU33). Den lokala konsumentvägledningens uppgift är att hjälpa dem som behöver ett extra stöd för att hävda sin rätt som konsument inför ett köp eller när någon vara eller tjänst ska reklameras.

En lika viktig del av konsumentvägledarnas arbete är att sprida information om lagar och regler till allmänhet, skolor och företag. Att ett sådant förebyggande arbete bedrivs kontinuerligt är något som både den enskilda konsumenten, näringsidkaren och samhället vinner på.

En konsumentundersökning som genomfördes våren 2004 av TNS Gallup på uppdrag av Jordbruksdepartementet visar att den kommunala konsumentvägledningen är samhällsekonomiskt lönsam (Ds 2004:51 s. 113, prop. 2005/06:105 s. 45). För att kunna ställa krav på varor och tjänster är det viktigt att ha kännedom om vilka rättigheter man har som konsument.

4 Kommunal konsumentvägledning

Över 118 000 konsumenter fick förra året hjälp av kommunernas konsumentvägledare. Trots att denna tjänst både är kostnadseffektiv och efterfrågad saknas den fortfarande i 31 kommuner, och drygt 1,2 miljoner människor saknar den helt eller delvis. De vanligaste frågorna hos en kommunal konsumentvägledare gäller boende, bil, telefoni och Internet, hemelektronik och hushållsprodukter. En annan viktig funktion är rådgivning inom ekonomi. Av landets 290 kommuner saknar 31 en kommunal konsumentverksamhet. I Stockholms län saknar hela 20 % av alla invånare denna rådgivning. Eftersom verksamheten är frivillig varierar den därför mellan de olika kommunerna när det gäller innehåll, omfattning och organisation.

Under de senaste åren har åtgärder i form av engångssatsningar och utvecklingsprojekt vidtagits för att stärka den lokala konsumentrådgivningen (prop. 2005/06:105 s. 45). Dessa initiativ är lovvärda, men enligt Vänsterpartiets uppfattning krävs det mer långsiktiga satsningar för att utveckla en konsumentvägledning som kan komma alla konsumenter till godo. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att den kommunala konsumentvägledningen får möjligheter att arbeta uppsökande för att på så sätt kunna nå de mest ekonomiskt utsatta hushållen som har det största behovet av rådgivning.

Konsumentvägledningens arbete är av stor vikt eftersom det tillsammans med den kommunala budget- och skuldrådgivningens insatser kan förebygga att människor fastnar i livslånga skuldfällor. Därför var det glädjande för oss att den socialdemokratiska regeringen beslutade att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av den kommunala konsumentvägledningen och ge förslag på hur en hög och likvärdig nivå kan uppnås i hela landet (prop. 2005/06:105 s. 46, dir. 2006:52).

Uppdraget skulle ha redovisats senast den 30 april 2007. De borgerliga partierna är dock av den uppfattningen att det bör vara upp till varje kommun att bestämma om konsumentvägledning ska erbjudas eller inte (bet. 2005/06:LU33 s. 63).

Fel! Okänt namn på

Vänsterpartiet vill däremot genom en lagändring i kombination med ett riktat stöd till kommunerna göra konsumentvägledningen till ett obligatorium för kommunerna (se motion 2006/07:C325). Konsumentverket bör få i uppdrag att samordna konsumentvägledningen i kommunerna samt fördela anslagen. En lagreglering är nödvändig för att vi ska kunna garantera alla människors tillgång till en god konsumentvägledning.

Regeringen bör därför lägga fram förslag till lagstiftning som innebär att kommunerna blir skyldiga att tillhandahålla konsumentvägledare.

Stockholm den 2 oktober 2007

Egon Frid (v)

Rossana Dinamarca (v)

Elina Linna (v)

Siv Holma (v)

Eva Olofsson (v)